Tweede Kamer der Staten-Generaal

2

Vergaderjaar 2015–2016

Aanhangsel van de Handelingen

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

3164

Vragen van het lid **Verhoeven** (D66) aan de Minister van Buitenlandse Zaken over *de gevolgen van een Brexit voor de City of London, Nederlandse bedrijven, en de Amsterdamse Zuidas* (ingezonden 14 juni 2016).

Antwoord van Minister **Ploumen** (Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking) mede namens de Minister van Buitenlandse Zaken (ontvangen 22 juli 2016).

Vraag 1
Ben u bekend met de CPB Policy Brief «Brexit raakt Nederland meer dan meeste EU-landen»?[1] en het artikel «Britain faces seven years of limbo after Brexit, says Donald Tusk»?[2]

Antwoord 1
Ja.

Vraag 2
Hoe lang denkt u, in het geval van een Brexit, dat het duurt voordat het Verenigd Koninkrijk daadwerkelijk uit de EU is getreden? Hoe heeft die periode effect op het Nederlandse bedrijfsleven?

Antwoord 2
Met verwijzing naar de Kabinetsreactie op de uitslag van het referendum in het Verenigd Koninkrijk (onze referentie Minbuza-2016.367816) hecht het kabinet eraan te benadrukken dat het VK voorlopig lid blijft van de EU en dat alle EU-regels van kracht blijven in het Verenigd Koninkrijk. Het EU-lidmaatschap van het Verenigd Koninkrijk kan pas worden beëindigd als de daarvoor geldende procedure van artikel 50 van het EU-verdrag is doorlopen.
Dit proces start zodra het Verenigd Koninkrijk formeel te kennen geeft de procedure van artikel 50 te willen activeren (de zogenoemde kennisgeving). Krachtens artikel 50 EU-verdrag wordt er onderhandeld over een terugtrekkingsakkoord. Mogelijk zullen parallel onderhandelingen plaatsvinden over de toekomstige relatie tussen de EU en het VK. Hoe lang dat duurt, is vooraf niet

1 http://www.cpb.nl/sites/default/files/omnidownload/CPB-Policy-Brief-2016–07-Nederlandse-kosten-Brexit-door-minder-handel.pdf

2 http://www.theguardian.com/politics/2016/jun/12/britain-faces-seven-years-of-limbo-after-brexit-says-donald-tusk

ah-tk-20152016-3164
ISSN 0921 - 7398
’s-Gravenhage 2016

te zeggen. De EU-verdragen zijn niet meer van toepassing op het Verenigd Koninkrijk zodra het terugtrekkingsakkoord in werking treedt. Indien er twee jaar na de kennisgeving conform artikel 50 nog geen akkoord is zijn de EU-verdragen automatisch niet meer van toepassing op het Verenigd Koninkrijk, tenzij deze termijn wordt verlengd door de EU en het Verenigd Koninkrijk.
Zolang het VK niet daadwerkelijk is uitgetreden uit de EU, is er sprake van onzekerheid over de periode van onderhandeling, de toekomstige relatie en de uiteindelijke effecten van uittreding. Het kabinet is van mening dat een zo kort mogelijk periode van onzekerheid over de Britse voornemens wenselijk is. Deze opvatting wordt door verreweg de meeste lidstaten gedeeld.
Deze onzekerheid treft in eerste instantie vooral de Britse economie; secundair kan deze ook het Nederlandse bedrijfsleven en onze economie raken. Dit is vooral het geval wanneer het vertrouwen van consumenten en producenten wordt geschaad en daardoor consumptie en investeringen worden uitgesteld. De onzekerheid over de gevolgen van een Brexit uitte zich direct na het referendum in onrust op de financiële markten. Deze onrust zou ook effect kunnen hebben op de reële economie.

Vraag 3
In hoeverre bent u bereid om samen met de EU met het Verenigd Koninkrijk te onderhandelen over vrijhandelsverdragen indien het uit de EU treedt?

Antwoord 3
De EU zal met het VK onderhandelen over de voorwaarden voor terugtrekking en over de toekomstige relatie zodra de Britse regering officieel kenbaar maakt dat het VK wil terugtreden. De Britse regering zal nu duidelijk moeten maken wat haar inzet in de onderhandelingen wordt. Uiteraard zal dit kabinet onze Nederlandse economische belangen en de belangen van Nederlandse bedrijven in het VK zo goed mogelijk behartigen.

Vraag 4
Gelooft u dat een Brexit negatieve gevolgen heeft voor Nederland? Zo nee, waarom niet? Zo ja, welke sectoren in Nederland worden het hardst getroffen in het geval van een Brexit?

Antwoord 4
Ja, een Brexit zal negatieve gevolgen hebben voor Nederland, maar in welke mate dat zal zijn is nog onduidelijk. Omdat het VK voorlopig lid blijft van de EU en alle EU-regels van kracht blijven, zijn er nu geen directe veranderingen voor Nederlandse bedrijven. Wel is er nu sprake van veel onzekerheid, wat op korte termijn negatieve gevolgen kan hebben voor de economische activiteit. De gevolgen op lange termijn, wanneer het VK daadwerkelijk geen lid meer zou zijn van de EU, zijn afhankelijk van hoe de nieuwe relatie er dan uit zou zien. Daarvoor zijn vele opties. Het CPB heeft onlangs enkele opties doorgerekend. Bij het meest ongunstige scenario, waarin het VK geen nieuw handelsverdrag met de EU afsluit en gehandeld zal worden volgens de standaardregels van de Wereld Handelsorganisatie (WTO), zou de voedselverwerkende industrie de bedrijfstak met het grootste verlies aan productie in Nederland als gevolg van een Brexit zijn, namelijk 5,5% productieverlies op lange termijn (tot 2030). Verder zijn de chemie, kunststof en rubber, elektronische apparatuur, en metaal en mineralen extra gevoelig voor wijzigingen in de handelsrelatie met het VK.
Het kabinet heeft in contacten met het bedrijfsleven, bijvoorbeeld tijdens overleg op VNO/NCW op 30 juni gehoord, dat ook meerdere andere sectoren, zoals de tapijtindustrie en de bloemensector, mogelijk fors geraakt kunnen worden. Voor de overige bedrijfstakken blijft het langetermijneffect op de productie volgens de CPB-studie waarschijnlijk beperkt tot een productieverlies van 1,5% of minder, als er wordt gehandeld volgens de WTO-regels. Indien er een handelsakkoord wordt gesloten tussen de EU en het VK zullen de negatieve economische gevolgen lager uitvallen.

Vraag 5
In hoeverre ligt er volgens u een verantwoordelijkheid bij de overheid om Nederlandse sectoren voor te bereiden op een Brexit?

Antwoord 5
Het is in eerste instantie aan bedrijven zelf om risico's in te schatten en te beheersen. Uiteraard treden bewindspersonen in overleg met het Nederlandse bedrijfsleven. Zo organiseerde de Minister voor Buitenlandse Handel en Ontwikkeling en het Ministerie van Economische Zaken samen met VNO/NCW op donderdag 30 juni een informatie- en discussiemiddag om de eerste gevolgen van Brexit voor Nederland te bespreken. Het kabinet zal de komende weken en maanden vaker dergelijke bijeenkomsten bijwonen, onder meer op sectorniveau, zoals met de Nederlandse maakindustrie. Nederland zal bij de onderhandelingen over de toekomstige relatie tussen de EU en het VK de belangen van het eigen bedrijfsleven uiteraard mee laten wegen.

Vraag 6 en 7
Wat zijn de gevolgen van een Brexit voor Nederlandse bedrijven die opereren in het Verenigd Koninkrijk?
Welke problemen voorziet u voor Nederlandse multinationals in het geval van een Brexit?

Antwoord 6 en 7
Op korte termijn verandert niets aan de geldende regels en dus ook niet voor Nederlandse bedrijven in het VK of Nederlandse multinationals. Het VK blijft lid van de EU tot twee jaar na de notificatie dat het wil terugtreden uit de Unie of tot er overeenstemming is over een terugtrekkingsakkoord. Er zullen onderhandelingen gaan plaatsvinden over de toekomstige relatie tussen de EU en het VK. De uitkomst daarvan bepaalt dan ook de gevolgen voor Nederlandse bedrijven en multinationals. Het is daarom van belang dat bij de nieuwe afspraken die op handelsterrein tussen EU en VK gemaakt moeten worden, de Nederlandse handelsbelangen goed in ogenschouw worden genomen. We willen eventuele negatieve gevolgen zoveel mogelijk beperken of voorkomen en eventuele positieve effecten zo groot mogelijk maken. We zijn met het Nederlandse bedrijfsleven in dialoog om te bepalen welke specifieke belangen er zijn en waar eventuele problemen liggen.

Vraag 8, 9, 10, 11, 12 en 13
Bent u bekend met de artikelen «IMF: Londen verliest status als financieel centrum bij Brexit»[3] en «What the City must know about Brexit»?[4]
Wat is uw reactie op de artikelen? Wat is uw mening over de voorspelling van het IMF over de gevolgen van een Brexit? Wat zijn volgens u de gevolgen van een Brexit voor de City of London?
Wat zijn volgens u de gevolgen voor de City of London wanneer in het geval van een Brexit globale financiële instituties niet meer via het Verenigd Koninkrijk toegang hebben tot de interne markt van de EU (via het zogenaamde «automatic passporting»)? Wat zijn volgens u de gevolgen voor de City of London van het vervangen van het Prospectus Directive? Wat zijn volgens u de gevolgen voor de City of London van het verliezen van vrije toegang tot de verzekeringsmarkt van de EU? Wat zijn volgens u de gevolgen van een Brexit voor de bankensector in de City of London? Wat denkt u dat de consequenties van een Brexit zullen zijn voor werknemers die niet uit het Verenigd Koninkrijk komen en nu in de City of London werken?
Bent u bekend met het artikel «There is a clear split over how a vote to leave would shape the capital's future as a financial centre»?[5]
Hoe denkt u dat banken en bedrijven die nu in de City of London actief zijn zullen reageren op een Brexit? Waarom denkt u dat?
Hoe groot is volgens u de kans dat banken en bedrijven die wegtrekken uit de City of London zich over Europa en de rest van de wereld verspreiden en daardoor de positie van concurrenten in bijvoorbeeld Azië versterken? Waarom denkt u dat?

---

[3] http://nos.nl/artikel/2104801-imf-londen-verliest-status-als-financieel-centrum-bij-brexit.html
[4] http://www.politico.eu/article/brexit-special-report-9-facts-brexit-city-must-know-consequences-passporting-real-estate-securities-insurance-banking-tax-capital-markets/
[5] http://www.ft.com/cms/s/2/e90885d8-d3db-11e5–829b-8564e7528e54.html#axzz46jrdOvdi

Antwoord 8, 9, 10, 11, 12 en 13
Voorlopig blijft het VK lid van de EU en verandert er dus nog niets. Het is nog te vroeg om te zeggen hoe de toekomstige relatie er uit zal zien en welke gevolgen deze zal hebben voor de City of London. De EU zal pas met het VK onderhandelen over de toekomstige relatie nadat de Britse regering officieel kenbaar maakt dat het VK wil terugtreden.
Wel kan worden geschetst wat het belang is van het EU-lidmaatschap voor de rol van de financiële dienstensector in het VK. Onder de Europese regels kunnen financiële instellingen op basis van een vergunning (het zogenoemde paspoort), verstrekt door het thuisland, hun financiële diensten aanbieden in andere landen die deel uitmaken van de Europese Economische Ruimte (EER). Daardoor hebben o.a. banken en verzekeraars vanuit het VK op dit moment volledige toegang tot de EER, inclusief de volledige EU. Een Brexit kan financiële instellingen op verschillende manieren raken afhankelijk van de vormgeving van een eventuele nieuwe relatie van het VK met de EER. Hierbij dient te worden opgemerkt dat financiële instellingen in niet-EU-lidstaten uit de EER moeten voldoen aan Europese regels om een paspoort kunnen hebben. Mochten financiële instellingen vanuit het VK in de toekomst geen paspoort meer hebben dan kan dit inderdaad gevolgen hebben voor het vestigingsklimaat. Het is echter nog onduidelijk in hoeverre dit een structurele verschuiving in de financiële sector teweeg zal brengen.

Vraag 14
Indien de City of London inderdaad krimpt na een Brexit, ligt er dan een kans voor de Amsterdamse Zuidas om te groeien, door bijvoorbeeld vertrekkend talent aan te trekken? Zo nee, waarom niet? Zo ja, wat voor maatregelen heeft u in gedachten om de Zuidas te laten groeien na een Brexit?

Antwoord 14
Het is mogelijk dat bedrijven die zich geconfronteerd zien met onzekerheid of beperkte toegang tot een markt besluiten om hun activiteiten te verplaatsen. Het kabinet heeft het vestigingsklimaat in Nederland in algemene zin als hoge prioriteit en zal zich hiervoor ook blijven inzetten.

Vraag 15
Kunt u deze vragen beantwoorden vóór het Britse referendum op 23 juni?

Antwoord 15
Nee.